

'De laatste schakel': kritiek op het onderwijssysteem

Op de dag waarop de Gouden Uil binnenvloog bij Arnon Grünberg schoolden zij samen in Goirle, de liefhebbers van Nico de Beer. In het Jan van Besouw was de presentatie van diens roman 'De laatste schakel'. Uit een gesprek tussen Joost Minnaard en de auteur bleek de thematiek van de auteur, werkzaam aan het ROC Educatie in Tilburg. Hoofdpersoon Paul Wildackers beschrijft zijn ervaringen tijdens zijn onderwijsloopbaan en daarna, wanneer hij, oud en der dagen zat, lijdt aan gevoelens van spijt en schuld. Hij was de laatste schakel die wellicht het onheil dat de school trof, had kunnen voorkomen. De Tilburgse wethouder van integratie Jan Hamming nam het eerste exemplaar van de bevlogen

ROMAN

De laatste schakel
Nico de Beer
Uitgeverij Servo, prijs: €15,95

door **Albert Megens**

roman in ontvangst. „Onderwijsmensen zijn de helden van Nederland,” zo sprak hij gepassioneerd. Het hedendaagse schoolleven waarmee de auteur de lezer confronteert, is voor velen die in het onderwijs aan randgroepjongeren werken herkenbaar en tegelijkertijd schokkend voor anderen die zich de luxe kunnen permitteren om in de luwte begaafde, bevoor-

rechte leerlingen van dienst te zijn. Paul Wildackers (de eenzame wereldverbeteraar) slaagt er niet steeds in om Nico de Beer (de alwetende verteller) van het lijf te houden. Diens onverholen kritiek op de hedendaagse overspannen onderwijswereld spat uit de roman.

„Scholen waren in een tiental jaren veranderd in kantoorcomplexen waar ook nog les gegeven werd. Bureaucratisering was het onderwijs binnengeslopen en probeer dat er maar eens uit te slaan.” En verder: „Hier kon je als docent alleen functioneren als je met succes in het vreemdelingegevoel had gediend. Hier was onderwijs meer een zorgtaak, de schaamte voorbij.” Maar ook verklaart hij de lief-

de aan de leerlingen. „Op het ROC Educatie had ik een plaats weten te vinden in een team dat zich kenmerkte door liefde voor het vak, gedrevenheid om er voor de leerling uit te halen wat erin zat en oprechte belangstelling voor ieders wel en wee.” Hij onderstreept deze door nadrukkelijk te verwijzen naar het Italiaanse filmepos 'La Meglio Gioventu'. Bijzonder treffend is de zinderende relatie tussen Paul en de jonge lerares Renate. („Ze was jong en schitterend mooi, met als unieke bijkomstigheid dat ze dit laatste niet scheen te beseffen. Voor haar verdwenen de schepen nog aan de horizon.”) Het drama in Hoogerheide dringt zich aan de lezer op: de onmacht van het schoolsysteem, de hijgerig-

heid van media, het noodlot van het slachtoffer maar ook de achtergronden van de dader. De Beer slaagt erin een actuele, lezenswaardige roman te schrijven, waarin vooral de dialogen sterk zijn. Ook verrast hij met tekenende beschrijvingen als: „De aanblik van net op tijd binnen struinende jongelui die op hun dooie gemak hun jas aan de kapstok hingen, deed me wel eens denken aan een kudde gnoes die een rivier doorwaadt. Aarzelend een plek zoekend waar de oever betrouwbaar is en zich dan massaal in het kolkende water werpend.” Als de auteur erin slaagt bij een volgende roman fictie en werkelijkheid duidelijker te scheiden, staat de lezer nog veel moois te wachten.